

الله أكبر

**گذر زمان عطف به ما سبق نمی شود
قدر لحظات زندگی را بدانیم**

تحفه‌ی پیش رو را تقدیم می‌کنم به پدر و مادرم، ستارگان
فروزان زندگی ام، به پاس همه‌ی خوبی‌ها، مهربانی‌ها و
زحماتشان. باشد که ایشان نزد حضرت حق، برای این همه
فداکاری، همچون سایر فرشتگان روی زمین، ماجور باشند.
گشتم و گشتم ثوابی بالاتر از بندگی پدر و مادر نیافتم...

شورای امنیت سازمان ملل را جهت بستن سبیم



۵۵ پرسش و پاسخ
درباره شورای امنیت سازمان ملل
به انضمام فصل ششم و هفتم منشور سازمان ملل متحد

| دکتر محمدمهدی سیدناصری |
| مدرس دانشگاه |



واحد حقوق و روابط بین‌الملل
مؤسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر

دفتر و فروشگاه مرکزی:
تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره‌ی ۲۰، طبقه‌ی همکف، واحد ۱
تلفن: ۶۶۴۱۰۰۴۱ (خط ۵) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳ • گدیستی: ۱۳۱۵۸۴۴۵۴۷
اینستاگرام: ghasedakbooks • تلگرام: @ghasedakbooks • فروشگاه آنلاین: www.ghasedakbooks.ir

شورای امنیت سازمان ملل را بهتر بشناسیم

دکتر محمدمهدی سیدناصری (مدرس دانشگاه)

مدیر هنری: حسین نیلچیان

اجرای جلد: فریدون حقیقی

صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک

زیر نظر شورای بررسی

لیتوگرافی: گلپا • کد: ۹۹/۹۹۷

چاپ چهارم: ۱۴۰۰ • تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۱۴۳-۲

کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای

موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

چاپ چهارم

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

سرشناسه: سیدناصری، محمدمهدی، ۱۳۷۰-

عنوان و نام پدیدآور: شورای امنیت سازمان ملل را بهتر بشناسیم/محمدمهدی سیدناصری.

مشخصات نشر: تهران: موسسه نشر و تحقیقات ذکر، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۱۴۳-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: سازمان ملل متحد. شورای امنیت

موضوع: United Nations. Security Council

رده بندی کنگره: JZ۵۰۰۶/۷

رده بندی دیویی: ۳۴۱/۲۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۱۲۹۵۷



فهرست مطالب

| | |
|---|----|
| مقدمه | ۹ |
| فصل اول: آشنایی با سازمان ملل متحد به زبان ساده | ۱۶ |
| ۱. اندیشه ایجاد جامعه ای آرام در جهان چگونه شکل گرفت؟ | ۱۷ |
| ۲. جامعه ملل چه زمانی تاسیس شد؟ | ۱۸ |
| ۳. آیا می دانستید ایران عضو جامعه ملل بوده است؟ | ۱۹ |
| ۴. چرا سازمان ملل متحد تاسیس شد؟ | ۲۰ |
| ۵. آیا می دانستید عبارت «سازمان ملل متحد» را نخستین بار چه کسی استفاده کرد؟ | ۲۸ |
| ۶. سازمان ملل متحد چند عضو دارد؟ | ۲۸ |
| ۷. آیا سازمان ملل متحد حکومتی جهانی است؟ | ۲۹ |
| ۸. آیا سازمان ملل متحد ابزار کشورهای بزرگ و قدرتمند است؟ | ۲۹ |
| ۹. چرا به سازمان ملل متحد نیاز داریم؟ | ۳۰ |
| ۱۰. اصول راهنمای سازمان ملل متحد چیست؟ | ۳۱ |
| ۱۱. طرح و رنگ پرچم سازمان ملل متحد چگونه است؟ | ۳۱ |
| ۱۲. ساختار سازمان ملل چگونه است؟ | ۳۲ |
| ۱۳. مقر سازمان ملل متحد کجاست؟ | ۳۴ |

۱۴. هزینه سازمان ملل متحد چقدر است؟ ۳۶
۱۵. کل نظام ملل متحد هر سال چه مقدار هزینه می‌کند؟ ۳۶
۱۶. مقایسه بودجه سازمان ملل متحد با سایر سازمان‌ها چگونه است؟ ۳۷
۱۷. درباره بودجه سازمان ملل متحد چگونه تصمیم گرفته می‌شود؟ ۳۸
۱۸. چه نهادی یا مقامی بر هزینه‌های سازمان ملل متحد نظارت می‌کند؟ ۳۹
۱۹. حق عضویت چگونه محاسبه می‌شود؟ ۴۱
۲۰. عضویت در سازمان ملل متحد چگونه است؟ ۴۱
۲۱. ناظران دائمی به چه معنا است؟ ۴۲
۲۲. زبان‌های رسمی سازمان ملل متحد چیست؟ ۴۳
- فصل دوم: آشنایی با شورای امنیت سازمان ملل متحد به زبان ساده** ۴۴
۲۳. حقوق بین‌الملل چیست؟ ۴۵
۲۴. چرا شورای امنیت سازمان ملل وجود آمد؟ ۴۷
۲۵. اولین جلسه شورای امنیت در چه تاریخی برگزار شد؟ ۴۷
۲۶. شورای امنیت سازمان ملل چند عضو دارد؟ ۴۹
۲۷. اعضای انتخابی شورای امنیت چگونه انتخاب می‌شوند؟ ۴۹
۲۸. اعضای دائم دارای حق وتو چه کشورهایی هستند؟ ۵۰
۲۹. حق وتو در شورای امنیت سازمان ملل متحد به چه معنا می‌باشد؟ ۵۰
۳۰. آیا می‌دانستید ایران عضو شورای امنیت بوده است؟ ۵۲
۳۱. موقعیت کشورهای غیر عضو در شورای امنیت چگونه است؟ ۵۲

۳۲. انتخاب رییس شورای امنیت به چه صورت می باشد؟ ۵۳
۳۳. تصمیمات شورای امنیت به چه صورت اعلام می شود؟ ... ۵۳
۳۴. آیا شورای امنیت سازمان ملل یکی از ارکان اصلی حفظ صلح و امنیت بین المللی در جهان می باشد؟ ۵۴
۳۵. وظایف و اختیارات خاص شورای امنیت سازمان ملل چیست؟ ۵۵
۳۶. اصول و راهنمای شورای امنیت چیست؟ ۵۷
۳۷. زبان رسمی و کاری شورای امنیت چیست؟ ۵۷
۳۸. آیا می دانید طراح سالن جلسات شورای امنیت چه کسی است؟ ۵۸
۳۹. تشکیل جلسات شورای امنیت به چه صورت می باشد؟ ... ۵۹
۴۰. خودداری از دادن رأی و یا غیبت در جلسه های شورای امنیت به چه معنا است؟ ۶۱
۴۱. آیا شورای امنیت سازمان ملل نهادهای وابسته دارد؟ ۶۲
۴۲. موضوع قطعنامه ۳۷۷ یا اتحاد برای صلح چیست؟ ۶۳
۴۳. عملیات حفظ صلح سازمان ملل متحد چیست؟ ۶۵
۴۴. بودجه عملیات حفظ صلح چگونه تامین می شود؟ ۶۷
۴۵. ویژگی های عملیات حفظ صلح چیست؟ ۶۸
۴۶. چه نهاد یا مقامی بر عملیات حفظ صلح سازمان ملل نظارت می کند؟ ۶۸
۴۷. رابطه شورای امنیت با مجمع عمومی سازمان ملل چگونه است؟ ۶۹
۴۸. رابطه دیوان بین المللی کیفری با شورای امنیت چگونه است؟ ۷۰

| | |
|--|-----------------|
| ۴۹. رابطه‌ی شورای امنیت با دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه | |
| است؟ | ۷۱..... |
| ۵۰. رابطه‌ی هفتادساله ایران با شورای امنیت چگونه بوده است؟ | ۸۳ |
| ۵۱. هفت اقدام مهم انجام شده توسط شورای امنیت چه بوده؟ | ۹۶ |
| ۵۲. آیا شورا امنیت سازمان ملل نیازمند اصلاحات است؟ | ۹۸..... |
| ۵۳. طرفداران اصلاح سازمان ملل چه کشورهایی هستند؟ | ۹۹..... |
| ۵۴. دیدگاه‌های اعضای دائم شورای امنیت در خصوص افزایش | |
| اعضا چگونه است؟ | ۱۰۳..... |
| ۵۵. نحوه اصلاح ساختار در سازمان ملل و ارکان آن چگونه است؟ | ۱۰۵ |
| فصل ششم و هفتم: منشور سازمان ملل متحد | ۱۰۶..... |
| فصل ششم | ۱۰۷..... |
| تصفیه مسالمت‌آمیز اختلافات | ۱۰۷..... |
| فصل هفتم | ۱۱۲..... |
| منابع و مآخذ | ۱۲۳..... |



مقدمه

جنگ جهانی اول^۱ با آثار مخرب بی‌سابقه‌ای که برجای گذاشت، از

۱. جنگ جهانی اول (که با نام‌های جنگ بزرگ و جنگ برای پایان همه جنگ‌ها نیز شناخته می‌شود) جنگی جهانی بود که از ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۴ تا ۱۱ نوامبر ۱۹۱۸ رخ داد و در پی آن، بدون زمینه جدی کشمکش، سربازان بسیاری برای جنگ تجهیز شدند و مناطق زیادی از جهان درگیر جنگ گشتند. تلفات جنگ جهانی اول تا آن زمان در تاریخ بی‌سابقه بود. در این جنگ برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد و به گونه‌ای انبوه مناطق غیرنظامی بمباران هوایی شدند و نیز برای نخستین بار در این سده کشتار غیرنظامیان در ابعادی گسترده رخ داد. این جنگ به خاطر شیوه جنگ خاکریزی به ویژه در جبهه غرب آن نیز شناخته شده است.

جنگ جهانی اول در پی ترور آرشیدوک فرانسیس فردیناند ولیعهد امپراتوری اتریش - مجارستان در ۲۸ ژوئن ۱۹۱۴ توسط ملی‌گرای هجده ساله صرب، گاوریلو پرنسیپ، در سارایوو بوسنی به وقوع پیوست. در نتیجه این اقدام تروریستی، اتریش - مجارستان به صربستان اولتیماتوم داد. امپراتوری روسیه که متحد صربستان بود دست به بسیج نیروهای خود زد که این خود موجب نگرانی متحد اتریش - مجارستان، یعنی امپراتوری آلمان شد. آلمان برای جلوگیری از یک جنگ دو جبهه‌ای به متحد روسیه، یعنی فرانسه حمله کرد. برای سرعت بخشیدن به روند حمله به خاک فرانسه، ارتش آلمان طرح اشلیفن را اجرا کرد که به موجب آن نیروهای آلمانی از خاک بلژیک برای حمله به فرانسه بهره می‌بردند. تجاوز آلمان به خاک بلژیک باعث شد که متحد این کشور، یعنی امپراتوری بریتانیا نیز به آلمان اعلان جنگ دهد. جنگ جهانی اول از برجسته‌ترین رخداد‌های تاریخ بشر است و به گونه مستقیم و غیرمستقیم نقش بزرگی در تعیین تاریخ سده بیستم داشته است. این جنگ پایان چندی

بزرگ‌ترین رویدادهای تلخ تاریخ بشر است که در سال ۱۹۱۸ (سال ۱۲۹۷ هجری شمسی) میلادی پایان یافت. پاپ بنوای پانزدهم اولین بار در سال ۱۹۱۷ میلادی و در میانه‌ی جنگ، نظریه‌ی تشکیل جامعه‌ی ملل را مطرح کرد. در نهایت، در سال ۱۹۱۸

از نظام‌های پادشاهی اروپا را رقم زد و مایه نابودی چهار دودمان پادشاهی هابسبورگ، هوهن تسولرن، عثمانی و رومانوف به ترتیب در امپراتوری‌های اتریش-مجارستان، آلمان، عثمانی و روسیه تزاری شد. بیشتر تاریخ‌نگاران باور دارند که شکست دیپلماسی پس از جنگ و تحمیل غرامت‌های تحقیرآمیز بر اساس بند گناه «معاهده ورسای» به آلمان و دیگر دول شکست خورده مایه پرورش نازیسم در آلمان و زمینه‌ساز آغاز جنگ جهانی دوم شد. هم‌چنین نادیده گرفتن ایتالیا و ژاپن از سوی قدرت‌های بزرگتر در تقسیم غرامت‌ها از دلایل رشد فاشیسم در ایتالیا و حمله ژاپن به منچوری دانسته می‌شود.

این جنگ هم‌چنین زمینه را برای انقلاب روسیه مهیا ساخت؛ امری که بر آینده جهان تأثیر گذاشت و از چین تا کوبا به انقلاب‌های سوسیالیستی دامن زد و از سویی زمینه‌ساز تبدیل شوروی به یک ابرقدرت جهانی شد که آغاز جنگ سرد با آمریکا را در پی داشت.

در خاورمیانه با نابودی امپراتوری عثمانی کشور نوینی به نام «ترکیه» پایه‌گذاری شد و سرپرستی موقت مناطق عرب‌نشین تحت حکومت این کشور تا زمان استقلال آن‌ها بین بریتانیا و فرانسه تقسیم شد. با فروپاشی امپراتوری اتریش-مجارستان در اروپای مرکزی کشورهای تازه‌ای همچون چکسلواکی و یوگسلاوی پدید آمدند و کشور لهستان با پیوند بخش‌هایی از خاک امپراتوری‌های آلمان، روسیه و اتریش-مجارستان استقلال خود را پس از دو قرن بازیافت.

جنگ جهانی اول بین متحدین امپراتوری آلمان (اتریش - مجارستان، عثمانی و بلغارستان) و نیروهای متفقین (جمهوری سوم فرانسه، بریتانیا، روسیه (تا نوامبر ۱۹۱۷)، صربستان، ایتالیا، ایالات متحده آمریکا (از اوت ۱۹۱۷)، ژاپن و رومانی) درگرفت. تا مدت‌ها هیچ‌یک از دو سو نتوانستند به پیروزی مهمی دست یابند و جنگ چهار سال به درازا انجامید و تا پیروزی متفقین نزدیک به ۱۰ میلیون تن کشته شدند. پس از پایان این جنگ در سال ۱۹۱۹ و در کنفرانس صلح پاریس، معاهده‌های جداگانه‌ای امضاء شد که تاوان بسیار سنگینی بر شکست‌خوردگان جنگ تحمیل داشت.

میلادی رییس جمهوری وقت ایالات متحده‌ی آمریکا^۱ برنامه‌ی صلح ۱۴ ماده‌ای را ضمن ایراد سخنرانی خود در کنگره‌ی آن کشور مطرح کرد که آخرین ماده‌ی آن مربوط به تشکیل جامعه‌ی ملل بود. جامعه‌ی ملل در دوران فعالیت خود، در حل برخی اختلافات بین‌المللی مانند اختلاف سوئد و فنلاند بر سر جزایر آلاند موفق بود. لکن با آغاز تجاوزات مجدد برخی کشورهای بزرگ و ناتوانی اقدام جامعه‌ی ملل در این زمینه، زمینه‌ی انحلال این سازمان فراهم شد. سرانجام با آغاز جنگ جهانی دوم، وجود این سازمان عملاً مؤثر نبود و سرانجام جای خود را به سازمان قدرتمندتری به نام «سازمان ملل متحد» داد.

سازمان ملل متحد بزرگ‌ترین سازمان بین‌المللی است که در سال ۱۹۴۵ میلادی (سال ۱۳۲۴ هجری شمسی) تأسیس و جایگزین جامعه ملل شد. این سازمان توسط ۵۱ کشور تأسیس و ۱۹۳ کشور عضو دارد. اعضای آن تقریباً شامل همه کشورهای مستقلی می‌شود که از نظر بین‌المللی به رسمیت شناخته شده‌اند. فقط واتیکان، که عضویت در سازمان را نپذیرفته است و چین ملی (تایوان) که عضویتش بعد از عضویت جمهوری خلق

۱. توماس وودرو ویلسون (زاده ۲۸ دسامبر ۱۸۵۶ - در گذشته ۳ فوریه ۱۹۲۴) بیست و هشتمین رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا از حزب دموکرات بود که از سال ۱۹۱۳ تا ۱۹۲۱ در این مقام باقی ماند.